

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд на тема „Функции и организация на социалното предприемачество в България” с автор ас. Константин Валентинов Стоянов, катедра „Индустириален бизнес и предприемачество” към Стопански факултет при Тракийски университет, Стара Загора.

Рецензент: проф.д-р Иван Георгиев Иванов, хабилитиран по научна специалност „Икономика и управление”, катедра „Икономика” към Стопански факултет на Тракийски университет.

Основание за рецензиране: Заповед № 852/06.04.2016 г. на Ректора на Тракийски университет, относно утвърждаване на научно жури по процедура за публична защита на основание чл.2(2) от ПРАСТрУ и решение на Факултетен съвет на Стопански факултет (протокол №7/29.03.2016 г.). Дисертационен труд на тема: „Функции и организация на социалното предприемачество в България”, разработен от ас. Константин Валентинов Стоянов за придобиване на ОНС „Доктор” по научна специалност „Организация и управление на производството (по отрасли)”.

1. Общо представяне на дисертационния труд.

Предмет на настоящия дисертационен труд е изследване на съществуващия модел на организация на социалното предприемачество и функциониращите социални предприятия в България. Обект на изследването на дисертационния труд са организациите определящи се и развиващи дейности в областта на социалното предприемачество, разположени на територията на Република България.

Разработеният дисертационен труд е в брой от 207 страници основен текст и 7 страници приложения. Структурата на разработката включва увод, три глави, изводи и препоръки. Използваните литературни и информационни източници са общо 330, от които 205 чуждоезични и 85 онлайн. Изхождайки от посоченото като общо представяне на структурата и обема на дисертационния труд, същият напълно отговаря и съответства на изискванията на чл.27, ал.2 от ППЗРАСРБ.

1.1. Преценка на актуалността на дисертационният труд.

Темата на дисертацията е формулирана ясно и без условности. Тя е достатъчно точно поставена за да е адекватна на изследователската теза, целта и задачите, предмета на обекта на изследването. В изследователската теза на фона на актуалността и значимостта на социалното предприемачество като важна характеристика на социалната икономика се акцентира върху проблема, че в практиката на организация, управление и функциониране на социалните

предприятия в България са налице задържащи фактори и предпоставки, които ограничават потенциала на социалното предприемачество.

Решаването на четирите поставени задачи е с насоченост към постигане целта на дисертационния труд – да се проучат в единство законовите регулаторни механизми за организация и управление на социалното предприемачество, както и влиянието им върху функционирането на социалните предприятия в България. На основата на идентифицираните проблемни полета се цели подобряване на съществуващия модел с насоченост към осигуряване на предпоставки за по-успешно развитие на социалното предприемачество в България.

От гледна точка на методология и методи на изследване анализът на проблема при разработването на дисертационния труд е успешно аргументиран с адекватно подбрани за конкретното изследване подходи и методи.

Заедно с количествените статистически методи и други класически подходи и методи на икономическия анализ, в дисертационния труд е използван и анкетният метод, позволяващ директен анализ на сравними показатели касаещи функцията и организацията на социалните предприятия.

Анкетните проучвания обхващат достатъчен брой обекти на социалното предприемачество на територията на Република България, като анализът е с насоченост към регулаторните механизми за организация и управление, и възможностите за подобряване на съществуващия модел за развитие на социалните предприятия.

В дисертационния труд са използвани материали и информация от национални и международни конференции и семинари, в част от които докторанта е участвал, като същите коректно са посочени в литературните източници. Като цяло използваната литература и електронни източници са подбрани целево с насоченост към теории и концепции касаещи социалното предприемачество и възможностите за неговото стимулиране. От широкият кръг литературни източници по проблемите на социалното предприемачество, докторант Константин Стоянов е успял да открие и ограничи тематиката обслужваща целта и задачите на дисертационния труд, при това с ясно открити и отразени собствени мнения и становища по проучваната проблематика.

1.2. Структура и съдържание на изследването по глави на дисертационния труд.

Структурата на обема на дисертационния труд съответстват на изискванията и обслужват в достатъчна степен целта и задачите за постигането ѝ. Обемите на отделните раздели (глави и параграфи) са балансирани и като хронологическа последователност и съдържателна характеристика обслужват изискването, относно задълбочено проучване на функциите и организацията на социалното предприемачество в България.

Глава първа на дисертационният труд дава представа за теоретичните аспекти на социалната икономика, социалното предприемачество и социалното предприятие. Съществено внимание е отделено на възникването, обхвата и формите на социалната икономика. Теоретичният преглед разграничава двете основни концепции, наблюдавани в Европа и САЩ и проследява ситуацията в България. Представена е теоретичната постановка на термина социално предприемачество. Прави добро впечатление ясно изразеното собствено мнение на докторанта при формулиране на основни понятия свързани със социалното предприемачество. Аргументите са посочени ясно, точно и без условности с подчертано лично отношение на докторант Константин Стоянов. Авторът на дисертационният труд показва отлични умения да систематизира, анализира и оценява без излишно тълкуване и преповтаряне на познати постановки от специализираната литература.

В параграф четвърти на първа глава е посочена методическата рамка за институционален анализ. Институционалната рамка е реализирана като многослойна концептуална карта. Една част от рамката е идентифицирането на оперативното поле, произтичащите от него модели на взаимодействия и резултати, както и оценката на тези резултати.

В глава втора е представен обхвата на изследването на основата на сравнителен анализ на социалното предприемачество в България, Австрия и Литва. Докторант Константин Стоянов успешно е аргументирал избора на Австрия и Литва от гледната точка на критериите за сравнителен анализ на показателите и факторите осигуряващи възможност за оценка на функционирането на социалните предприятия.

Всяка от трите страни е анализирана на базата на едни и същи показатели и фактори, които включват: институционални фактори, формални, неформални фактори и показатели, определящи функциите и организацията на социалното предприемачество.

Анализът на резултатите от конкретното проучване са дали основание на автора на дисертационния труд да направи адекватни обобщения и изводи, като въпреки трудностите произтичащи от различията в трите страни, основните заключения са систематизирани в табличен вид съобразно наличните правни форми под които функционират социалните предприятия.

В трета глава на дисертацията „Анализ на организацията на социалното предприемачество и социалните предприятия в България” се акцентира основно върху анализа на нефинансовите предприятия и на предприятията с нестопанска цел. Сравнителния анализ е реализиран на основата на значителен брой икономически показатели, онагледени графично и детайлно анализирани. В параграф четвърти на трета глава е направен обобщен анализ на избрани социални предприятия в България. Същите са анализирани на основата на прецизно избрани критерии – правен статут, разпределение на печалбата от икономическа дейност, управленска структура, източници на финансиране и наличие на продукт генериращ приходи. В заключителния параграф на трите

глави са направени важни обобщения свързани с възможен изход от ситуацията касаеща неперфектната нормативна и регулаторна рамка, поставяща социалните предприятия да работят за съжаление на един и същ конкурентен пазар с традиционните търговски дружества и компании.

В заключението на дисертационния труд се потвърждава формулираната в увода изследователска теза.

В посочените изводи и препоръки са систематизирани ясно и точно резултатите от проучването на фона на задълбоченият анализ в дисертационния труд. Докторант Константин Стоянов е успял много успешно да онагледя разработката си с общо 70 таблици и фигури, по-голямата част от които са авторска разработка.

2. Приноси.

Научно –приложните и приложни приноси в дисертационния труд на Константин Стоянов могат да се дефинират в следната хронология:

2.1. На основата на теоретичен преглед на същността на социалното предприемачество е доразвита и обогатена теоретичната и методическа основа за изследване на социалното предприемачество. Изведена е детайлна авторова формулировка на термина „социално предприемачество“.

2.2. Разработена е обоснована методическа схема за анализ на социалното предприемачество и социалните предприятия, съобразена с комплексната им същност, основаваща се на четири категории фактори.

2.3. Анализът на състоянието и предпоставките за развитието на социалното предприемачество в различни социално-икономически системи е приложим при реализация на научни изследвания в областта, а също за извеждане на добри практики приложими в различни страни.

2.4. Формулирани са тенденции в развитието на социалното предприемачество в България, базирани на задълбочени икономически анализ на самоопределените се социални предприятия у нас.

2.5. Разработен е и е приложен в реални условия метод за изследване и анализ на социалното предприемачество, приложим при осъществяване на научни изследвания и проектни разработки.

3. Препоръка и въпроси.

3.1. Препоръка:

За разработения труд, докторант Константин Стоянов посочва някои основни ключови аспекти и условия, които могат да бъдат предоставка за развитието на социалното предприемачество в България. Моята препоръка е, в бъдещата си научна работа, той да се концентрира именно върху тях, задълбочавайки изследванията си и използвайки подхода „bottom-up“ и директния контакт с представители на социалните предприятия, за да предложи по-широк набор от инструменти, който може да бъде възприет за стимулиране на проучвания икономически сектор в страната.

3.2 Въпроси:

- ✓ Смята ли докторант Константин Стоянов, че наличието на самостоятелна правно организационна форма, с насоченост само към социалните предприятия ще е достатъчна предпоставка за подобряване на средата за тяхното развитие в България?
- ✓ До каква степен, така нареченото, „проектно финансиране“ влияе върху развитието на социалното предприемачество в България и по специално какво е неговото място като източник на ресурс за социалните предприятия в страната?

4. Автореферат и публикации.

Авторефератът отразява и съответства напълно на структурата и съдържанието на дисертационния труд. Представен е коректен списък на публикациите. Същите са представени в пълния си обем и дават възможност за констатация, че представляват съществена част от дисертацията.

5. Заключение.

Представената за рецензиране дисертация е един напълно завършен, балансиран като обем, структура и съдържание научен труд. Постигнати са поставената цел и задачи, като резултат от задълбочена изследователска работа по един актуален и значим проблем касаещ социалното предприемачество. Дисертационният труд отговаря напълно на критериите за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“.

Имам всички основания за **положителна оценка** на дисертационния труд и основание с увереност да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на ас. Константин Валентинов Стоянов

РЕЦЕНЗЕНТ:.....
(ПРОФ.Д-Р ИВАН ГЕОРГИЕВ)